

Oponentský posudek na diplomovou práci:

Lubor Dvořák: *Pojetí románu u Maria Vargase Llosy: teorie a praxe (La Casa Verde)*

Diplomant si pro svou diplomovou práci sice vybral autora již mnohokrát zpracovaného, přistupuje k němu však vlastním způsobem a je zřejmé, že téma ho osobně oslovilo a má potřebu k němu něco říci. To se kladně projevuje v zaujetí, s nímž je téma traktováno. Dvořák se zaměřil na Vargas Llosovo pojetí tzv. totálního románu v jeho stěžejních kritických pracích a pokusil se prozkoumat, jak se teoretické Vargas Llosovy závěry, vyslovené zejména v jeho rozboru Flaubertovy *Paní Bovaryové* a Márquezových *Sto roků samoty* a ve vysvětlujících esejích o vlastním psaní, realizují v praxi, jak a zda jmi dosahuje kýženého účinku, tzn. vytvoření nové fiktivní skutečnosti, stejně komplexní a mnohotvárné, jako je skutečný svět kolem nás.

Dvořák velmi správně podotýká, že Vargas Llosovy literární kritiky nelze považovat za odborné práce, že jejich přesvědčivost vyplývá spíše z Vargas Llosova stylistického a vypravěčského mistrovství než z doložitelné a přesné argumentace (na str. 24 Dvořák hezky varuje, že co říká autor fikcí, je třeba vždy brát s rezervou, zejména říká-li to o vlastním díle). Možná bych u Vargase Llosy ani nemluvila o „literární kritice“, ale spíše bych se uchýlila k jinému označení, jelikož píše o literatuře, s níž nějak vnitřně souzní, která ho výrazně oslovila, v níž hledá vlastní „démony“; tato výrazná subjektivnost nemá v tradiční literární kritice místo, ale naopak je vlastní esejům či fejetonům nebo typicky španělskému žánru tzv. kronik; Vargas Llosova nefiktivní díla bych asi nazývala raději takto. Dvořák se myslím se zdarem pokusil rozlišit, co je třeba u Vargase Llosy brát jako spisovatelskou nadsázku a co lze považovat za obecnější rys latinskoamerické či jeho vlastní románové tvorby. Je vhodné, že se diplomant v analýze omezil na úzký výsek Vargas Llosovy tvorby i života, kde se zkoumaná „totalizující“ tendence projevovala nejsilněji, a jednotícímu hledisku podřídil i úvodní kapitoly o kontextu nového hispanoamerického románu a Vargas Llosova života.

Celkově práci považuji za velmi zdařilou, psanou s dostatečným vhledem i nadhledem, mám k ní jen drobné připomínky často spíše technického rázu. Kromě několika nepřiliš pěkných formulací, proti nimž by určitě protestoval nejen Vargas Llosa, ale každý spisovatel (na str. 34: ZD je „zkušebním produktem experimentování s formou v románu“ – tím se značně sráží umělecká hodnota díla, které je určitě víc než nějaký „zkušební produkt“; na str. 28 je zase česky příliš krkolomná převážně jmenná věta „Jeho odjezd do daleké Evropy právě v momentě pohlédnutí do očí trpké a zároveň fascinující skutečnosti...“), mě zarazilo, proč diplomant u Vargas Llosových děl nevydaných česky uvádí vlastní překlady jejich

názvů, když se přitom nabízí vyjít ze zavedeného znění, jak je uvádí *Slovník spisovatelů Latinské Ameriky* (uvedený přitom v bibliografii); pokud diplomant navrhuje překlady vlastní, vedl ho možná k tomu nějaký důvod, který by měl být v takovém případě vyložen. Jinak bych doporučila držet se citovaného slovníku i v psaní velkých písmem, není důvod psát bohovražda nebo boom s velkým B. (Hnidopišská poznámka o velkých písmenech – na str. 29 se vpašovalo nepatřičné velké písmeno i do citátu ze *Zeleného domu* – „když od Vás odcházejí“ – copak je přímá řeč dopis, aby se oslovovalo s velkým písmenem?)

Ačkoli je rozbor aplikace Vargas Llosových teorií v praxi *Zeleného domu* zajímavý a zdařilý, možná by bylo vhodné ještě před ním alespoň ve stručnosti shrnout obsah nebo načrtnout hlavní dějové linie a vztahy protagonistů; kdo knihu nečetl, může se ve jménech poněkud ztrácet (na str. 32 „výše uvedený Fushía“ není nikde výše uvedený, alespoň ne pod tímto jménem). V oddílu o vypravěči, který patří k nejzajímavějším (právě proměny vypravěčských hledisek byly jedním z typických rysů nové latinskoamerické prózy) by bylo možná vhodné doplnit Vargas Llosovy názory o českou terminologii, případně podrobněji rozebrat, jaká úskalí skrývá překlad do češtiny: Místo výrazu „volný nepřímý styl“ bych raději používala termín „polopřímá řeč“; když Dvořák uvádí jako typický španělský čas imperfektum, dodala bych, že v češtině by v těchto případech měl být přezens, což je obvykle jeden z hlavních problémů začátečnických překladů. Nejednoznačnost mezi 1. a 3. os. č. j. právě v imperfektu (str. 52) hraje u Vargase Llosy významnou roli při přelévání textu ve „spojitých nádobách“; jistě by stalo za bližší pohled, jak se s tím Medek vypořádal, alespoň v uvedených ukázkách velmi dobře. Toto téma by však bylo spíše pro diplomovou práci na translatologii.

Doporučuji diplomovou práci Lubora Dvořáka k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako výbornou.

Praha, 12. 9. 2007

PhDr. Anežka Charvátová

